

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 9.12.2020.
COM(2020) 788 final

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU,
EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

Europski klimatski pakt

1. Uvod

Europska unija odlučna je u namjeri da predvodi ubrzani rad na zaštiti klime i okoliša na svim frontama. U prosincu 2019. Europska komisija predstavila je europski zeleni plan¹ – naš plan za preobrazbu EU-a u pravedno, zdravo, održivo i prosperitetno društvo. Njegov je cilj stvoriti otporno gospodarstvo u interesu građana i prirode, ostvariti nultu neto stopu emisija stakleničkih plinova i dokinuti uvjetovanost gospodarskog rasta eksploatacijom resursa i onečišćenjem.

Pet godina nakon Pariškog sporazuma o klimatskim promjenama i Programa održivog razvoja do 2030.² još nismo učinili dovoljno da spriječimo nepovratne i katastrofalne klimatske promjene. Znanost nam govori da moramo hitno djelovati ako želimo ostvariti ciljeve iz Pariškog sporazuma: zadržati globalno zagrijavanje na znatno ispod 2 °C, nastojeći da to bude najviše 1,5 °C. Stoga moramo uložiti više truda da **popravimo svoj odnos prema prirodi**, zaštitimo zdravlje i dobrobit ljudi od rizika povezanih s klimom i okolišem i osiguramo **zdrav i očuvan planet** za sebe i za buduće generacije.

Europski zeleni plan nastao je na temelju znanstvenih spoznaja, ali i kao odgovor na **zahtjeve građana da se poduzme više**. Istraživanja javnog mišljenja pokazuju da 90 % Europljana klimatske promjene smatra ozbiljnim problemom³ i da im je zaštita okoliša osobno vrlo važna⁴. Brojna rješenja opisana u zelenom planu mogu polučiti uspjeh samo ako su socijalno pravedna i ako, uz nacionalne politike i propise, građani, zajednice, poduzeća i organizacije također odigraju svoju ulogu.

Upravo zbog toga Europska komisija pokreće europski klimatski pakt: kako bi osigurala da svatko od nas može doprinijeti izgradnji zelenije Europe i postizanju ciljeva održivog razvoja. Pakt je predložen u političkim smjernicama predsjednice Europske komisije, a rad na njemu okupit će „regije, lokalne zajednice, civilno društvo, industriju i škole. Oni će zajedno osmisliti i preuzeti skup obveza kojima je cilj potaknuti promjenu ponašanja, od pojedinaca do najvećih multinacionalnih poduzeća.”⁵

Zahvaljujući klimatskom paktu otvorit će se prostor za suradnju u borbi protiv klimatskih promjena i uništavanja okoliša i za iskorištavanje prilika koje nastaju zahvaljujući odlučnom djelovanju i održivom načinu života. Pakt će povezati ljude iz svih društvenih sfera kako bi se pobliže upoznali sa stvarnim stanjem i svim izazovima koji su pred nama. Svi će Europljani biti pozvani da u njemu sudjeluju i iskoriste ga kako bi iznašli rješenja za velike i male probleme, potaknuli promjene na bolje i prenijeli ih dalje. **Europski klimatski pakt će s vremenom rasti i razvijati se** potaknut angažmanom i kreativnošću svih građana i dionika koji će u njemu sudjelovati.

¹ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_hr

² <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

³ Posebno izvješće Eurobarometra br. 490: Klimatske promjene (2019.): https://ec.europa.eu/clima/citizens/support_hr

⁴ Posebno izvješće Eurobarometra br. 501: Stajališta europskih građana o okolišu (2020.):

https://data.europa.eu/euodp/en/data/dataset/S2257_92_4_501_ENG

⁵ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_hr.pdf

Pakt će biti potpora ljudima u cijeloj Europi koji dijele njegove ciljeve i spremni su im doprinijeti, a one koji se dosad nisu toliko angažirali pozvat će da im se pridruže. U okviru javnog savjetovanja održanog uoči oblikovanja pakta Komisija je primila odgovore više od 3 500 ispitanika, ponajviše od građana iz svih 27 država članica EU-a, ali i iz drugih zemalja.⁶ Komisija će i dalje uzimati u obzir stajališta građana, zajednica, civilnog društva, poduzeća i drugih dionika.

1.1. Zašto nam treba europski klimatski pakt?

Klimatska kriza nije problem budućnosti – već smo uzrokovali klimatske promjene na Zemlji i narušili većinu njezinih ekosustava. U proteklih pet godina temperature su bile više nego što je ikad prije zabilježeno. Posljedice klimatskih promjena jasno su vidljive: svijetom sve češće haraju suše, šumski požari, oluje, poplave i druge ekstremne vremenske pojave. To je uvelike utjecalo na demografska kretanja. Promjene će biti još drastičnije i imat će nepredvidive posljedice ako hitno ne smanjimo svoj ekološki otisak i emisije. Posljedice će iz temelja promijeniti naš svijet, a najprije će pogoditi najranjivije skupine društva⁷.

Institucije Europske unije imaju važnu ulogu u oblikovanju politika i zakonodavstva za provedbu europskog zelenog plana. Komisija je isto tako nedavno predložila ambiciozniji cilj smanjenja emisija u idućih deset godina⁸ i predstavila svoj pristup održivosti i ciljevima održivog razvoja⁹.

Ne počinjemo od nule. **Klimatski pakt pridružit će se brojnim postojećim inicijativama, mrežama i pokretima.** Mladi klimatski aktivisti privukli su pozornost cijelog svijeta i oblikovali raspravu o klimatskim pitanjima. U sklopu Europskog sporazuma gradonačelnika za klimu i energiju¹⁰ lokalne vlasti preuzele su inicijativu na razini gradova te su često ambicioznije i konkretnije od nacionalnih vlada kad je riječ o uključivanju građana i dionika na svojim područjima. Europska platforma dionika kružnog gospodarstva¹¹ i platforma za ostvarivanje ciljeva održivog razvoja¹² povezale su dionike kako bi se potaknula promjena načina proizvodnje i potrošnje. Industrijski savezi i druge poslovne inicijative također su pomogle da se utvrdi koje su potrebe industrije i osmisle odgovarajuća rješenja pri uključivanju u zelenu tranziciju.

⁶ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12219-European-Climate-Pact/public-consultation>

⁷ *Overview of natural and man-made disaster risks the EU may face* (Pregled rizika od prirodnih katastrofa i onih uzrokovanih ljudskim djelovanjem s kojima bi se Europska unija mogla suočiti), o tome kako države članice i EU procjenjuju i uklanjaju rizike, uključujući one povezane s klimatskim promjenama. Mehanizam Unije za civilnu zaštitu pomaže državama članicama pri koordinaciji u hitnim situacijama: https://ec.europa.eu/echo/what/civil-protection/european-disaster-risk-management_en

⁸ Povećanje klimatskih ambicija Europe za 2030. Ulaganje u klimatski neutralnu budućnost za dobrobit naših građana, COM/2020/562 https://ec.europa.eu/clima/policies/eu-climate-action/2030_ctp_hr

⁹ *Delivering on the UN's Sustainable Development Goals – A comprehensive approach* (Ostvarivanje UN-ovih ciljeva održivog razvoja – sveobuhvatni pristup), 17. studenoga 2020., SWD(2020) 400 final.

¹⁰ <https://www.covenantofmayors.eu>

¹¹ <https://circulareconomy.europa.eu/platform>

¹² https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/sustainable-development-goals/multi-stakeholder-platform-sdgs_en

U duhu europskog zelenog plana Komisija se kao institucija obvezala na to da bude primjer i da do 2030. postane klimatski neutralna. **Detaljni plan za ekologizaciju Europske komisije, na koju će se naša institucija obvezati**, planira se za početak 2021.¹³

Istraživanje i razvoj imaju ključnu ulogu u pripremi i promicanju primjene rješenja koja su potrebna da se postignu klimatski ciljevi EU-a¹⁴. Poslovni subjekti, od malih poduzeća do velikih korporacija, uvode nove poslovne modele i inovativne tehnologije kako bi svoje poslovanje učinili održivijim. Lokalni energetske projekti u cijelom EU-u doprinose uvođenju obnovljivih izvora energije te potiču sudjelovanje i uključivanje građana¹⁵. Socijalni partneri razvijaju zajednička rješenja kako bi osigurali pravednu tranziciju prema klimatskoj neutralnosti.

Svi ćemo morati promijeniti navike ako želimo smanjiti emisije i prilagoditi se drukčijoj klimi. Mnoge od tih promjena poboljšat će nam kvalitetu života, od prijevoza, grijanja i hlađenja naših domova pa do proizvodnje i potrošačkih navika. Dobar dio potrebnog znanja i brojna provjerena rješenja već postoje. Ta rješenja mogu doći od organizacija ili pojedinaca, izravno (naše ponašanje i aktivnosti u zajednici) ili neizravno (poticanje drugih ljudi, poduzeća ili političkih čelnika da se angažiraju u području klime). Klimatski pakt povećat će vidljivost tih rješenja kako bi ona nadahnula i druge.

Pandemija bolesti COVID-19 pokazala je koliko sistemski šokovi mogu potresti naše društvo i gospodarstvo. Klimatske promjene i uništavanje okoliša dodatni su šokovi na globalnoj razini koji u jednakoj mjeri ugrožavaju naše zdravlje i dobrobit te iziskuju hitno djelovanje. Očekuje se da će u iduće dvije godine **vlade u svijetu potrošiti oko 10 bilijuna EUR¹⁶ na račun budućih generacija za rješavanje krize izazvane pandemijom COVID-a 19.** Vrijeme je da zaštitimo prirodu i klimu, a ta sredstva usmjerimo u ponovnu izgradnju našeg društva prema viziji iz europskog zelenog plana. Možda se čini da brojna rješenja koja su potrebna za oporavak od posljedica pandemije i za borbu protiv klimatskih promjena uvelike ovise o potezima vlada, no mnogo toga ovisi i o našim svakodnevnim odlukama. Klimatski pakt iskoristit će ovaj trenutak i potencijal za individualno i zajedničko djelovanje kako bi pomogao Europi da se oporavi.

1.2. Što je klimatski pakt?

Europski klimatski pakt je inicijativa Europske komisije za suradnju s različitim dionicima i civilnim društvom kako bi ih se uključilo u zaštitu klime i potaknulo na održivije ponašanje. Pakt će **ljudima i organizacijama omogućiti da se upoznaju s problemom klimatskih promjena, da razvijaju i primjenjuju rješenja i povežu se s drugima kako bi se povećao njihov učinak.** Zahvaljujući paktu stvorit će se **dinamično okruženje** za razmjenu

¹³ Nadovezat će se na postignuća Komisije u provedbi Sustava ekološkog upravljanja i revizije (EMAS) od 2005. https://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm

¹⁴ Obzor 2020.: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/hr>

¹⁵ *Energy communities: an overview of energy and social innovation* (Energetske zajednice: pregled energetske i socijalne inovacije) https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC119433/energy_communities_report_final.pdf

¹⁶ <https://www.imf.org/en/Publications/FM/Issues/2020/09/30/october-2020-fiscal-monitor>

informacija, raspravu i aktivan rad na rješavanju klimatske krize. Ponudit će se **potpora** europskom pokretu za klimu i omogućiti njegov razvoj i konsolidacija.

Europski klimatski pakt bit će usmjeren na **senzibilizaciju javnosti i potporu aktivnom angažmanu**.

Na samom početku ljudi i organizacije bit će pozvani da se informiraju i obvežu na konkretne mjere tako da postanu ambasadori klimatskog pakta. Prve će se godine aktivnosti pakta proširiti kako bi se omogućilo i pokretanje i preuzimanje konkretnih obveza zaštite klime, razmjena iskustava i razmatranje skupnog učinka zajedničkih mjera. Budući da je riječ o otvorenoj inicijativi, klimatski pakt pružit će različite mogućnosti za angažman prilagođene potrebama sudionika.

Pod vodstvom Europske komisije osnovat će se posebno tajništvo za potporu u provedbi pakta. Vodeći se načelima višejezičnosti, uključivosti i sudjelovanja, tajništvo će od 2021. pomagati Komisiji u sljedećim aktivnostima:

- **informiranje i komunikaciji**, kako s onima koji su već aktivni u području klime tako i s onima koji su još uvijek ravnodušni ili do kojih je teško doprijeti, pri čemu će se pronaći i istaknuti primjeri dobre prakse koji mogu ubrzati potrebne promjene, te u upravljanju internetskom platformom pakta, koja će se razvijati zajedno s paktom,
- **angažiranje** građana i dionika i olakšavanju smislenog sudjelovanja, umrežavanja i zajedničkog osmišljavanja mjera, npr. bilježenjem lokalnih klimatskih strategija, primjera uspješnog angažmana i proaktivnih pristupa te (su)organizacijom različitih participativnih događanja. U sklopu pakta planira se centar znanja koji će svojim stručnim znanjem i uzajamnom pomoći poduprijeti klimatske inicijative,
- **potpori** pri uspostavi upravljanja paktom i njegovoj provedbi, povezujući se pritom s relevantnim inicijativama, skupinama i institucijama,¹⁷ te ocjenjivanju i jačanju inicijative.

Uspjeh pakta mogao bi se mjeriti brojem preuzetih obveza ili ambasadora, ali još je važnije što će njegov uspjeh značiti da klimatske i okolišne inicijative postaju prihvaćenije i traženije u društvu.

2. Senzibiliziranje javnosti

Klimatske promjene događaju se pred našim očima. Na nas već itekako utječu suše, šumski požari, podizanje razine mora, degradacija zemljišta i velike poplave. Njihovi učinci mogu biti izravni (npr. zdravstvene posljedice, materijalna šteta, uništavanje kulturne baštine, gubitak usjeva) ili neizravni (npr. migracije uzrokovane klimatskim promjenama, ugrožena sigurnost opskrbe hranom, poremećaji trgovinskih i investicijskih tokova). Klimatske promjene utječu na sve nas, ali jače pogađaju siromašne i ranjive članove društva. To otvara važna pitanja pravednosti, demokracije, jednakosti i solidarnosti.

¹⁷ Na primjer, Europski gospodarski i socijalni odbor i Odbor regija.

Unatoč razmjerima i težini klimatskih promjena, i dalje ima onih koji **niječu te promjene, sumnjaju u njih i odugovlače s uvođenjem mjera**. Važno je pokrenuti konstruktivan i otvoren dijalog na temelju znanstvenih dokaza. Iznošenje provjerenih činjenica prvi je korak u borbi protiv dezinformacija i razotkrivanju mitova. Jasno informiranje o prirodi i klimatskim promjenama ujedno je upečatljiv poziv na djelovanje: kod kuće, u školi, u medijima i na radnom mjestu.

Pakt će pomoći da se **proširi znanje o borbi protiv klimatskih promjena** utemeljeno na znanstvenim spoznajama, koje će poslužiti pri donošenju svakodnevnih odluka. Zajedno s organizacijama koje se žele pridružiti inicijativi Komisija će pripremiti i svima staviti na raspolaganje pregršt komunikacijskih materijala i alata koji će pridonijeti ostvarivanju ciljeva pakta. Pakt će se nadovezati na brojne i raznovrsne inicijative koje se već provode u Europi, pri čemu će se istaknuti postojeća rješenja kao izvor nadahnuća i saznanja, a mrežama klimatskih aktivista i zajednicama pomoći će se da ostvare svoje ciljeve ili se udruže s drugima.

Komisija će dodatno olakšati i intenzivirati senzibilizaciju sljedećim mjerama:

- imenovanjem **ambasadora klimatskog pakta** iz različitih sfera i profesija. Ambasadori će se obvezati na djelovanje u području klime i razgovarati s ljudima u svojim zajednicama i mrežama o onome što se može poduzeti. Objasniti će im zašto moramo hitno djelovati i zašto je svaki doprinos važan. Komisija će ambasadorima osigurati prepoznatljivost, informativne materijale i mogućnost umrežavanja te će im pomoći da prošire svoj utjecaj u Europi i šire,
- pretvaranjem **znanstveno utemeljenih informacija u mogućnosti za akciju** koje će ljudima i zajednicama donijeti neposredne i višestruke koristi, primjerice inicijativama u kojima se klimatolozi pozivaju da posjete škole i sveučilišta koje su pohađali. Komisija će nastojati rezultate znanstvenih istraživanja približiti široj javnosti te će u tu svrhu donijeti smjernice za istraživačke projekte koje financira EU koje će se morati pratiti u aktivnostima informiranja i komunikacije,
- **promicanjem klimatske pismenosti te uključivanjem znanstvenih spoznaja o klimi i rješenja za klimatske probleme u obrazovne programe** škola i programe strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, visokog obrazovanja i cjeloživotnog učenja.
  - U okviru nove koalicije EU-a „obrazovanje za klimu”¹⁸ uključit će se stručnjaci, osigurati resursi za umrežavanje i pružiti potpora kreativnim pristupima učitelja i nastavnika, učenika i studenata¹⁹.
  - Komisija aktivira zajednicu eTwinning i internetsku platformu „School Education Gateway” te povezuje na tisuće učitelja i škola, a u sklopu nove

¹⁸ Uspostava europskog prostora obrazovanja do 2025. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:52020DC0625>

¹⁹ https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/document-library-docs/eea-communication-sept2020_en.pdf

mreže „plavih škola” promicat će se zeleno obrazovanje, vještine i promjena ponašanja.

- Svoj će doprinos dati i Komisijin Kutak za učenje²⁰, u kojem će učenici i nastavnici moći pronaći materijale za učenje koje su pripremile institucije EU-a, i Europski portal za mlade²¹, koji će pomoći u informiranju mladih o klimatskom paktu i pozvati ih da se uključe.
  - Komisija će također predložiti europski okvir kompetencija kako bi pomogla u razvoju i procjeni znanja, vještina i stavova o klimatskim promjenama i održivom razvoju,
- **razotkrivanjem mitova o klimi i odgovorom na poricanje klimatskih promjena i dezinformacije** na temelju iskustava stečenih tijekom pandemije COVID-a 19. Pritom će se Komisija oslanjati na svoj Akcijski plan za borbu protiv dezinformiranja²² i relevantne mjere iz Akcijskog plana za europsku demokraciju²³,
  - poticanjem **okupljanja i događanja na internetu i uživo**, na različitim jezicima EU-a i za raznoliku publiku, kako bi se stvorio osjećaj zajedništva u borbi protiv klimatskih promjena. U svakom kutku Europe ima sjajnih inicijativa i postignuća koje treba podijeliti s drugima. Pakt će poticati razmjenu i dijalog na lokalnoj i regionalnoj razini kako bi se to bogato iskustvo objedinilo i poslužilo kao inspiracija za daljnji angažman. Iskoristit će se i sve raširenija praksa održavanja događanja na internetu kao povoljnija, niskoemisijaska i uključivija alternativa za senzibilizaciju javnosti za problem klimatskih promjena i moguća rješenja. Komisija će održavati **godišnja događanja** na kojima će se sagledavati napredak i promicati ideje, mjere i rješenja,
  - poticanjem mjera kojima se u obzir uzimaju socijalna održivost i dobrobit, uključivost, ravnopravnost, raznolikost, dostupnost i cjenovna pristupačnost za sve i čiji je cilj doprijeti do najranjivijih pojedinaca i područja,
  - korištenjem **postojećih inicijativa s više dionika** za senzibiliziranje javnosti. Niz postojećih platformi²⁴ može pomoći u informiranju javnosti, primjerice o utjecaju proizvodnje i potrošnje energije, zgradama i klimatskim promjenama, te olakšati razmjenu iskustava, rješenja i primjera dobre prakse.

Ambasadori europskog klimatskog pakta

Misija
----

²⁰ https://europa.eu/learning-corner/home_hr

²¹ https://europa.eu/youth/EU_hr

²² [https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/tackling-online-disinformation;](https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/tackling-online-disinformation)

²³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0790&qid=1607780458506&from=EN>

²⁴ Npr. Platforma za rudarske regije u tranziciji, Čista energija za otoke EU-a, Sporazum gradonačelnika o klimi i energiji, Opservatorij EU-a za energetska siromaštvo i otvorena platforma vala obnove. Više informacija o tim platformama možete naći na internetskim stranicama pakta.

Ambasadori klimatskog pakta svojim će primjerom motivirati druge da se angažiraju u zaštiti klime i okoliša te će proaktivno povezivati civilno društvo, dionike i Europsku komisiju.

Tko može postati ambasador?

Svatko se može prijaviti za ulogu ambasadora²⁵. Organizacije također mogu predložiti predstavnika koji bi postao ambasador u njihovo ime. Postizanje rodne ravnoteže među ambasadorima bit će važno kako bi se ljudi lakše identificirali sa svojim uzorima u borbi protiv klimatskih promjena.

Kako postati ambasador?

Kandidati za ambasadore moći će se prijaviti na internetskim stranicama pakta. Od njih će se tražiti da ukratko opišu opseg svojih (planiranih) aktivnosti i iskustvo. Za funkciju ambasadora pogodne su osobe koje se zalažu za klimu i okoliš i zastupaju vrijednosti pakta. Ambasadori će biti imenovani na godinu dana s mogućnošću produljenja, i to na temelju objektivnog i transparentnog postupka koji će se temeljiti na njihovim postignućima i motivaciji.

Zašto postati ambasador?

Ambasadori će biti predstavljeni na internetskim stranicama pakta i na Komisijinim kanalima društvenih mreža i moći će se služiti platformama i komunikacijskim materijalima pakta. Bit će dio mreže ambasadora koja će omogućiti razmjenu mišljenja među kolegama, rasprave i obuke.

3. Djelovanje

U sklopu klimatskog pakta poticat će se **demokratske, znanstveno utemeljene, praktične, transparentne, lokalne, uključive i dugoročne** mjere pojedinaca i organizacija za suzbijanje klimatskih promjena.

3.1. Poticanje sudjelovanja

Mnogi smatraju da imaju premalo utjecaja na ključne odluke, na primjer kako se treba boriti protiv klimatskih promjena. Procesi kao što su dijalozi s građanima i skupštine građana²⁶ pokazuju da **izravno uključivanje ljudi** u važne i složene rasprave **stvara zajednički osjećaj odgovornosti, potiče tehnološke i socijalne inovacije i optimizira donošenje odluka**. S obzirom na sve ambicioznije klimatske ciljeve u EU-u pakt će se povezati sa svim

²⁵ Iako će pakt u prvoj fazi obuhvaćati samo područje EU-a, i izvan Unije već ima dobrih inicijativa iza kojih stoji EU, kao što su EU-ovi tjedni klimatske diplomacije, akcije čišćenja plaža i druge aktivnosti koje organiziraju delegacije EU-a u cijelom svijetu, npr. https://ec.europa.eu/info/events/eu-beach-cleanup-2020_en

²⁶ <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/european-climate-pact-exploratory-opinion>

razinama uprave, civilnim društvom i europskim građanima izravno, pokretanjem demokratskih rasprava koje uključuju stajališta ljudi u svojoj raznolikosti.

Sudjelovanje u paktu doprinjet će **pokretu za zaštitu klime** u svim zajednicama i regijama Europe i ojačati **društvene veze** nadahnute zajedničkim lokalnim djelovanjem u području klime radi poboljšanja zdravlja i kvalitete lokalnog okoliša.

Sudionici pakta, pojedinci ili organizacije, uključivat će se na različite načine. Primjerice, moći će **registrirati svoje klimatske inicijative i preuzete obveze** na internetskoj platformi klimatskog pakta ili se pridružiti drugim inicijativama. Sudionici pakta moći će iskazati interes za rad drugih i povezati se s njima kako bi pokrenuli dodatne mjere i održali njihovu dinamiku u duhu zajedništva. Postoji jasan interes: više od 80 % anketiranih u javnom savjetovanju o klimatskom paktu iskazalo je interes za angažman u području klime.

U sklopu pakta razmotrit će se suradnja s **globalnom kampanjom i platformom „Count us in”**²⁷, čiji je cilj aktivirati milijardu ljudi da nešto poduzmu, kao i sa sličnim ili komplementarnim inicijativama kojima se ljude želi potaknuti da se u svakodnevnom životu angažiraju za zaštitu klime i pokazati skupni učinak pojedinačnih aktivnosti.

Pakt će posebno pozvati mlade da i dalje ukazuju na globalnu važnost pitanja zaštite klime i okoliša. Djelovanje u području klime za njih je svakako u najvećem interesu jer odluke koje danas donosimo oblikuju svijet u kojem će živjeti kad odrastu i koji će naslijediti njihova djeca. Kako bi se još više potaknulo sudjelovanje u klimatskoj politici i podupro angažman mladih, Komisija će sudjelovati u redovitim dijalozima s njima i ponuditi im važnu ulogu u paktu. Stoga će zajedno s mladima osmisliti strukturirani program angažmana u sklopu pakta.

Ako želimo da pakt ostane otvorena, uključiva i ambiciozna inicijativa, ljudi i organizacije koji žele u njemu sudjelovati i preuzeti određene obveze moraju poštovati vrijednosti pakta.

Vrijednosti pakta

1. Znanost, odgovornost i zalaganje: sudjelovanje u paktu podrazumijevat će pozitivno djelovanje u području klime koje inspirira ili potiče druge da se pridruže. Sudionici će doprinosti konkretnim, znanstveno utemeljenim i pouzdanim mjerama, s jasnim i po mogućnosti mjerljivim ishodima koji pokazuju njihov učinak.
2. Transparentnost: sudionici pakta obvezat će se na dijeljenje relevantnih informacija o svojim aktivnostima, metodama i rezultatima s drugim sudionicima i s javnošću. To će sudionicima i drugima pomoći da prate napredak, uvode poboljšanja, uče jedni od drugih ili se pridruže drugim inicijativama te da imaju uvid u sveukupni učinak poduzetih mjera.
3. Bez manipulativnog zelenog marketinga: preuzete obveze sudionika bilježit će se tako da se pokaže da su konkretne, javne i transparentne. Komisija će razviti odgovarajuću

²⁷ <https://www.count-us-in.org>

metodu za praćenje napretka, s različitim intenzitetom kontrole ovisno o svojstvu sudionika²⁸.

4. **Ambicioznost i hitnost:** kako bismo ostvarili ciljeve u području klime i okoliša, moramo odlučno i što prije dovesti u pitanje ustaljene obrasce ponašanja i pretpostavke. Iako su važni i mali koraci, sudionici u paktu težit će transformativnim rješenjima, uključujući vizionarske projekte, eksperimentiranje, inovativne načine suradnje i zdravu konkurenciju radi postizanja rezultata.
5. **Mjere prilagođene lokalnom kontekstu:** rasprave i aktivnosti prilagodit će se lokalnim okolnostima i ciljnim skupinama. Što su bliže svakodnevnici ljudi, tim bolje.
6. **Raznolikost i uključivost:** sudjelovati može svatko, bez obzira na to odakle dolazi i što je po zanimanju²⁹. Pakt će nastojati ukloniti prepreke za angažman ljudi u klimatskoj politici pa tako i one koje proizlaze iz osobnih obilježja kao što su spol, dob ili invaliditet. Sudionicima će se pomoći da budu u središtu rasprava kao što su one o budućnosti Europe. U razradi pakta Komisija će se oslanjati na kreativnost i raznolikost stajališta proizašlih iz demokratskih i participativnih mehanizama.

3.2. Iskorištavanje potencijala digitalnih alata

Kako bi okupio što veći broj ljudi, pakt će se oslanjati na informacijsku tehnologiju radi iznalaženja **inovativnih načina za privlačenje ljudi i provedbu mjera**, vodeći računa o pristupačnosti³⁰. Slijedi nekoliko primjera.

- Pakt će promicati upotrebu najnovijih digitalnih tehnologija i usluga (kao što su senzori, umjetna inteligencija i podaci) kako bi se postigli najbolji mogući rezultati i ubrzala zelena tranzicija.
- Internetska platforma i drugi digitalni alati pakta omogućit će ljudima da **uvode inovacije i pronalaze rješenja za održive promjene** ponašanja pojedinaca i zajednica. Na primjer, razmatrat će se inicijative kao što su upotreba integriranih informatičkih sustava razvijenih u okviru istraživanja koje financira EU. Ti sustavi mogu lokalnim zajednicama omogućiti da mobilnim telefonima prikupljaju podatke³¹ o kvaliteti zraka, zdravlju tla, flori i fauni ili klimi te da ih automatski povežu s

²⁸ Uzet će se u obzir drugi relevantni okviri i inicijative, kao što je promatranje proizvoda iz perspektive životnog ciklusa ili inicijativa za potkrjepljivanje ekoloških tvrdnji koja je pokrenuta u sklopu europskog zelenog plana: https://ec.europa.eu/environment/eussd/smgp/initiative_on_green_claims.htm

²⁹ U strategiji za ravnopravnost spolova 2020.–2025. navode se mjere koje su relevantne i za pakt:

https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-equality-strategy_hr

³⁰ Cilj je Europske strategije za osobe s invaliditetom za razdoblje 2010.–2020. povećati dostupnost robe i usluga za osobe s invaliditetom. U pripremi je nova strategija o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021.–2030., kojom će se osobama s invaliditetom nastojati osigurati uživanje prava koja im pripadaju i potpuno uključivanje u društvo.

³¹ Na Europskom portalu podataka prikupljaju se metapodaci iz dostupnih informacija iz javnog sektora europskih zemalja koji će također biti relevantni za pakt. <https://data.europa.eu/europeandataportal/>

programima promatranja putem satelita Copernicus³² kako bi se podaci dobiveni od građana doveli u vezu sa širim europskim trendovima, što može pomoći pri donošenju odluka o prilagodbi klimatskim promjenama ili učinkovitim mjerama za smanjenje emisija i onečišćenja. Copernicus nam pokazuje kako se naš planet i lokalni okoliš mijenjaju zbog klimatskih promjena te je izvor objektivnih i pouzdanih podataka za donošenje odluka, informiranje javnosti i usmjeravanje mjera.

- U **interaktivnim internetskim dijalozima s građanima**, koji se primjerice mogu voditi paralelno s dijalozima u sklopu Konferencije o budućnosti Europe, sudionici će biti pozvani da iznesu svoja mišljenja, ideje i očekivanja kad je riječ o tome što Europa s nultom stopom emisija i bez zagađenja³³ znači za njihovu zajednicu i svakodnevicu.
- Komisija će poticati i podupirati prostore koji omogućuju **individualna i ekipna natjecanja, postavljanje ciljeva i dijeljenje podataka o napretku**, na primjer aplikacije koje pojedincima i organizacijama omogućuju da preuzmu određene obveze. Komisija je već isprobala takve pristupe u inicijativama „Social Biking Challenge”³⁴ i „European Cycling Challenge”³⁵.

3.3. Nadograđivanje i podupiranje postojećih inicijativa

Europski klimatski pakt **nadgradit će i poduprijeti brojne inicijative** koje već postoje ili su u nastajanju. U tu će svrhu Komisija uspostaviti **centar znanja**, u kojem će se relevantne informacije i stručna znanja objediniti i staviti na raspolaganje preko internetske platforme pakta i posebnih službi za potporu. Centar znanja služit će kao potpora inicijativama koje već postoje ili su u nastajanju tako što će im znanjem i iskustvom pomagati da se prošire, primijene mjere za koje se već pokazalo da funkcioniraju, izgrade kapacitete i naučeno primijene u praksi.

Centar znanja pakta djelovat će zajedno s centrima stručnosti u području **socijalnih inovacija**³⁶, koji će inovativnim projektima koji se financiraju u okviru Programa EU-a za zapošljavanje i socijalne inovacije pomoći da se prošire i prenesu dobre prakse. Cilj mu je upoznati javnost s potencijalom socijalnog gospodarstva u svladavanju ekoloških problema provođenjem projekata na lokalnoj razini. Socijalne inovacije nastojat će se potaknuti i novim akcijskim planom za socijalno gospodarstvo, čije se donošenje planira do kraja 2021.

Pakt će omogućiti **pregled dostupnih ili potrebnih financijskih sredstava**³⁷ za inicijative povezane s klimom, uključujući i manje lokalne projekte, i to iz različitih izvora (npr. EU, države članice, humanitarne organizacije, privatni sektor). Nastojat će pomoći u

³² <https://www.copernicus.eu/hr>

³³ Akcijski plan za nultu razinu onečišćenja vode, zraka i tla doprinijet će ciljevima pakta, npr. posebnim inicijativama za dionike https://ec.europa.eu/environment/strategy/zero-pollution-action-plan_en

³⁴ <https://mobilityweek.eu/eu-initiatives/social-biking-challenge/>

³⁵ <https://civitas.eu/event/european-cycling-challenge>

³⁶ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=629&langId=en&callId=604&furtherCalls=yes>

³⁷ Obnovljena strategija održivog financiranja koju će Komisija donijeti početkom 2021. pružit će odgovarajući okvir za potporu toj inicijativi.

mobiliziranju potpore lokalnim inicijativama u području klime za koje je potrebno malo sredstava, a imaju potencijala da se prošire u uključenim zajednicama i proizvedu znatne pozitivne učinke.

Misije programa Obzor Europa³⁸, kao i partnerstva i projekti osmišljeni zajedno s dionicima i građanima, otvorit će prostor za zajedničko promišljanje, postavljanje ciljeva i preuzimanje obveza u području klime. Misije „prilagodba klimatskim promjenama uključujući društvenu preobrazbu³⁹ i „klimatski neutralni i pametni gradovi⁴⁰ omogućit će svim relevantnim dionicima, a osobito građanima, prostor za suoblikovanje te zajedničku provedbu i evaluaciju potrebnih rješenja na temelju najboljih dostupnih znanstvenih spoznaja.

U klimatskom paktu na početku će prednost imati mjere koje su usmjerene na **zelene površine, zelenu mobilnost, energetske učinkovite zgrade i osposobljavanje za zelena radna mjesta**, u okviru Komisijinih postojećih relevantnih mehanizama potpore. Ta četiri područja donose neposredne koristi ne samo za klimu i okoliš već i za zdravlje i dobrobit građana. **Pakt će se s vremenom proširiti i na druga područja**, primjerice održivu proizvodnju i potrošnju, kvalitetu tla, zdravu hranu i održivu prehranu⁴¹, oceane, ruralna i obalna područja i drugo. Na internetskoj stranici klimatskog pakta⁴² redovito će se ažurirati pregled inicijativa, mjera i priznanja EU-a za djelovanje u području klime, počevši od četiri prioriteta područja.

3.3.1. Zelene površine

Europi je potrebno više zelenih površina kako bi bila otpornija s obzirom na klimatske i zdravstvene prijetnje. Komisija je u svojoj novoj strategiji za bioraznolikost već najavila da će poduprijeti sadnju **tri milijarde novih stabala u Europi do 2030.**⁴³ Trebamo stabla i zelene površine u gradovima jer apsorbiraju emisije i snižavaju temperaturu zraka, a u ruralnim područjima imaju višestruke koristi za bioraznolikost, poljoprivredu i ekoturizam. Međutim, nakon sadnje stabla treba dugoročno njegovati i održavati. Pakt će podupirati inicijative **lokalnih zajednica, organizacija i pojedinaca za sadnju novih stabala i brigu o njima**, primjerice povećavanjem vidljivosti tih inicijativa i informiranjem o njima. Povezat će se s poljoprivrednim planovima država članica koje podupire EU i nizom fondova EU-a (kohezijski fondovi, program LIFE itd.) i platformi (nova europska platforma za ekologizaciju gradova najavljena u sklopu strategije za bioraznolikost).

Lokalne vlasti imaju mogućnost da u svojim gradovima osiguraju dovoljno prostora za rast gradskih šuma, parkova i vrtova. Zbog ograničenja uzrokovanih pandemijom COVID-a 19 sve više gradonačelnika uviđa važnost proširenja lokalnih zelenih gradskih površina za

³⁸ <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/hr>

³⁹ https://ec.europa.eu/info/horizon-europe/missions-horizon-europe/adaptation-climate-change-including-societal-transformation_en

⁴⁰ https://ec.europa.eu/info/horizon-europe/missions-horizon-europe/climate-neutral-and-smart-cities_en

⁴¹ Komisija će do drugog tromjesečja 2021. s dionicima sastaviti kodeks EU-a i okvir za praćenje za odgovorno poslovanje i marketing u lancu opskrbe hranom.

⁴² <https://europa.eu/climate-pact>

⁴³ https://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/strategy/index_en.htm

dobrobit građana, uz već poznate prednosti u smislu smanjenja emisija i prilagodbe klimatskim promjenama.

Posebna će se pozornost posvetiti ulozi ruralnih područja⁴⁴ u osiguravanju ravnomjerne teritorijalne raspodjele stanovništva i čuvanju otpornih prirodnih okoliša sa zdravim ekosustavima, bez prenapučenosti koja postoji u gradovima.

U okviru pakta planira se:

1. informirati gradonačelnike i lokalna i regionalna tijela oslanjajući se na postojeće resurse, mreže i platforme, kao što su Europski sporazum gradonačelnika za klimu i energiju⁴⁵, Europske zelene prijestolnice⁴⁶, Europski zeleni list, Alat za zeleni grad i inicijativa „Green City Accord”;
2. ponuditi lokalnim vlastima rješenja za obnovu, zaštitu i proširenje zelenih urbanih površina. Ta će se rješenja temeljiti na postojećim politikama i inicijativama, rezultatima istraživačkih projekata financiranih u okviru Obzora Europa, kao što su prirodna rješenja koja potiču otvaranje kvalitetnih radnih mjesta, poslovne prilike i otpornost na klimatske promjene;
3. otvoriti forum za dijalog i suradnju među zajednicama, poduzećima, vlasnicima zemljišta i lokalnim vlastima kako bi se dovoljno površina ponovno ozelenilo i kako bi svi mogli koristiti brojne prednosti koje to ima za klimu, zdravlje i ekosustave.

3.3.2. Zelena mobilnost

Svima nam je potreban učinkovit način kretanja s jednog mjesta na drugo, a on može biti takav da pritom poboljšamo svoje zdravlje i štitimo okoliš. Velik dio emisija povezanih s našim osobnim aktivnostima ovisi o vrstama prijevoza koje su nam na raspolaganju i o našim odlukama u pogledu mobilnosti. Potpomognuti digitalnim rješenjima i većom dostupnošću, javni prijevoz, vožnja biciklom, hodanje i drugi oblici čiste mobilnosti mogu učiniti naše gradove čistijima i stvoriti nove prilike za zapošljavanje i inovacije.

Sveobuhvatan prelazak na zelenu mobilnost već je u tijeku. Mnogi europski **gradovi i njihovi stanovnici traže sigurnije, zdravije i jeftinije oblike mobilnosti**, koji uključuju poboljšanje biciklističke infrastrukture, razvoj sustava za zajedničko korištenje vozila ili nabavu ekološki prihvatljivih autobusa, plovila i vlakova. U ruralnim područjima udaljenosti su općenito veće nego u urbanim sredinama, a javni je prijevoz rjeđi i koncentriran u gušće naseljenim područjima. Zato će pakt promicati inovativna rješenja **vodeći računa o svim područjima**, uključujući zajednički prijevoz ili zajedničko korištenje električnim automobilima, urbanu biciklističku infrastrukturu i duge biciklističke staze te prijevoz na zahtjev. To se odnosi i na specifične potrebe žena u prijevozu⁴⁷, zahtjeve osoba s

⁴⁴ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12525-Long-term-vision-for-rural-areas>

⁴⁵ U kontekstu Globalnog sporazuma gradonačelnika postupno bi se mogle promicati veze s partnerima u svijetu.

⁴⁶ <https://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital/>

⁴⁷ https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC117687/kjna29833enn_1.pdf

invaliditetom i starijih osoba u pogledu pristupačnosti, ali i izbjegavanje stambene segregacije omogućivanjem javnog prijevoza za sve.

U europskom klimatskom paktu predstaviti će se i promicati brojne mogućnosti koje su nam na raspolaganju za učinkovito kretanje na zdraviji i čistiji način te će se lokalna i regionalna tijela poticati da iskoriste sredstva iz kohezijskih fondova za prelazak na zelenu mobilnost. Postoji mogućnost povezivanja s drugim inicijativama, kao što su „Clean Bus Platform”⁴⁸, kojom se gradovi potiču na zajedničku kupnju ekološki prihvatljivih autobusa, mreža gradova CIVITAS posvećena čistoj urbanoj mobilnosti⁴⁹ i Europska platforma za planove održive gradske mobilnosti⁵⁰, koja pomaže gradovima da dekarboniziraju prijevoz. Učinak obveza koje su u okviru pakta preuzete u pogledu zelenog prijevoza može se povećati inicijativama kao što su Europski tjedan mobilnosti⁵¹, nagrade za urbanu mobilnost, Dani urbane mobilnosti i Europska godina željeznice (2021.).

U kontekstu tih inicijativa pakt može biti **mjesto okupljanja za dionike, gradske ili regionalne inicijative** kako bi:

1. zajedno kupili prijevozna sredstva s nultim emisijama, primjerice električne autobuse ili autobuse s pogonom na vodik;
2. zajedno produljili i poboljšali sigurnu biciklističku infrastrukturu, smanjujući time broj smrtnih slučajeva u prometu u gradovima;
3. prihvatili inovativna rješenja u području mobilnosti i logistike te osmislili participativne i održive planove urbane mobilnosti s individualnim kombinacijama rješenja kako bi se smanjile emisije i onečišćenje zraka;
4. poticali kombiniranje opcije prijevoza kako bi građani mogli odabrati ugljično neutralne načine putovanja unutar EU-a, osobito na manje udaljenosti.

3.3.3. Zelene zgrade

Kod kuće, na radnom mjestu i u slobodno vrijeme mnogo vremena provodimo u zatvorenim prostorima: u zgradama koje se griju ili hlade na fosilna goriva i koje možda nisu dobro izolirane; u prostorima koji možda nisu otporni na toplinske valove ili velike hladnoće. Ako promotrimo cijeli životni ciklus projektiranja, izgradnje, korištenja, obnove i rušenja, **građevinski sektor je najveći potrošač energije u EU-u (40 %)**, najveći potrošač sirovina (50 % izvađenih materijala)⁵², a time i jedan od najvećih izvora stakleničkih plinova (u njemu nastaje 36 % izravnih i neizravnih emisija povezanih s energijom). Zbog porasta temperature

⁴⁸ <https://cleanbusplatform.eu>

⁴⁹ <https://civitas.eu/> – mreža „gradova za gradove” posvećena čistijem i boljem prijevozu u Europi, u kojoj je predstavljeno više od 800 inovativnih mjera i rješenja za gradski promet u više od 80 gradova koji sudjeluju u projektu Living Lab u cijeloj Europi.

⁵⁰ <https://www.eltis.org/mobility-plans/european-platform>

⁵¹ <https://mobilityweek.eu>

⁵² Novi akcijski plan za kružno gospodarstvo: za čistiju i konkurentniju Europu, 11. ožujka 2020. (COM(2020) 98 final) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0098&qid=1607584909234&from=EN>

koji dovodi do sve češćih toplinskih valova povećat će se potreba za energijom za hlađenje zgrada ljeti, a za hlađenje poslovne zgrade potrebno je triput više energije nego za grijanje.

Kako bi nam zgrade bile klimatski prihvatljivije, moramo upotrebljavati niskougljične materijale, kvalitetnije graditi nove zgrade i obnavljati postojeće jer će većina njih biti u funkciji još desetljećima.

Pakt će podupirati **obnovu zgrada**⁵³ u skladom s valom obnove koji je pokrenula Europska komisija kako bi se smanjile njihove emisije stakleničkih plinova i kako bi se ubuduće bolje nosile s učincima opasnih pojava povezanih s klimom, kao što su toplinski valovi ili poplave. Na primjer:

1. U okviru pakta pružit će se informacije o višestrukim koristima poboljšanja energetske učinkovitosti i učinkovitosti materijala u domovima, bolnicama, školama, socijalnim stanovima i komunalnim zgradama.
2. Pakt će poticati preuzimanje obveza, mjeriti napredak i olakšati rasprave među različitim akterima u lancu opskrbe koji vodi do obnove.⁵⁴ Putem Obzora Europa osmislić će se rješenja u suradnji s građanima i razraditi ideje za europski Bauhaus, novi prostor za zajedničko stvaranje u kojem će arhitekti, umjetnici, studenti, inženjeri i dizajneri raditi na tome da zgrade postanu održivije i štedljivije.
3. U kontekstu vala obnove EU-a⁵⁵ pakt će nuditi smjernice i tehničku pomoć gradonačelnicima i građanima koji se bave pitanjem proizvodnje i potrošnje energije u zgradama i žele poboljšati njihovu otpornost, pri čemu će se posebno voditi računa o pristupačnosti i energetskom siromaštvu.
4. Pakt će mapirati dostupna sredstva, npr. u sklopu programa LIFE i Europskog fonda za regionalni razvoj, kao pomoć u radu na obnovi koju pokreću građani, zajednice i regije, a posebno će se pomagati ranjivim zajednicama.

3.3.4. Zelene vještine

Klimatska politika već stvara radna mjesta i prilike za budućnost. U sektoru obnovljivih izvora energije u EU-u već ima više od 1,5 milijuna radnih mjesta⁵⁶. U kružnom gospodarstvu danas radi više od 4 milijuna ljudi⁵⁷. Komisija procjenjuje da će se do 2030. otvoriti još 1,2 milijuna zelenih radnih mjesta kako bi Europa ispunila obveze koje je preuzela u okviru Pariškog sporazuma⁵⁸.

⁵³ https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/renovation-wave_en

⁵⁴ Zajedno s portalom BUILD UP (www.buildup.eu).

⁵⁵ https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/renovation-wave_en

⁵⁶ https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC120302/employment_energy_status_report_2020.pdf

⁵⁷ COM(2020) 98 final, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A52016PC0482>

⁵⁸ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8219>

Klimatski pakt pomoći će onima koji traže posao u zelenom gospodarstvu, i to promicanjem i podupiranjem razvoja **zelenih vještina**⁵⁹ među ljudima, u ustanovama za obrazovanje i osposobljavanje i kod javnih tijela te poticanjem poduzeća da iskoriste prelazak na zeleno gospodarstvo i prilike koje ono nudi. Programi i inicijative za razvoj zelenih vještina trebali bi biti jednako dostupni svima, uključujući i osobe s invaliditetom.

Pritom će se u okviru pakta:

1. poticati uključivanje organizacija i sektora koji su važni za prelazak na klimatski prihvatljivo gospodarstvo u „pakt za vještine”⁶⁰, čiji je cilj poticanje privatnih i javnih dionika da poduzmu konkretne mjere za usavršavanje i prekvalifikaciju radno sposobnog stanovništva i stvaranje partnerstava;
2. širiti informacije o **dobroj praksi i uspješnim primjerima** iz brojnih europskih inicijativa, kao što su Europski tjedan vještina stečenih u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju⁶¹, vještine za cijeli život, Europski savez za naukovanje i projekti financirani iz programa Erasmus+⁶². Među primjerima dobre prakse iz država članica je i korištenje Garancije za mlade kako bi se nezaposlenim ili neaktivnim mladima ponudile mogućnosti u zelenim sektorima;
3. pomoći pri korištenju sredstava iz **novog Europskog socijalnog fonda plus** za razdoblje 2021.–2027. i Mehanizma za oporavak i otpornost, koji će omogućiti osposobljavanje milijuna ljudi za zelena radna mjesta, a time i zeleni oporavak, među ostalim uz pomoć nove platforme za potporu inovacijama koja će se pokrenuti 2021. U okviru programa Erasmus+ za razdoblje 2021.–2027. omogućit će se prilike za razvoj vještina budućnosti i partnerskih projekata za organizacije u području obrazovanja i mladih radi suradnje u pogledu kompetencija i vještina za zaštitu okoliša i klime;
4. poticati dionike, lokalne vlasti i zajednice da u potpunosti **iskoriste Fond za pravednu tranziciju i Mehanizam za pravednu tranziciju**⁶³ kako bi se potaknula prekvalifikacija, aktivno uključivanje radnika i tražitelja zaposlenja i stvaranje novih lokalnih mogućnosti zapošljavanja u određenim regijama;
5. ukazati na potporu koja je visokim učilištima na raspolaganju za pripremu i uvođenje programa o okolišnim i klimatskim učincima proizvoda tijekom čitavog životnog

⁵⁹ Razvoj skupa ključnih zelenih vještina za tržište rada radi usmjeravanja osposobljavanja u cjelokupnom gospodarstvu – taksonomija ESCO <https://ec.europa.eu/esco/portal/home>. Iz Europskog socijalnog fonda plus poduprijet će se usavršavanje i prekvalifikacija 5 milijuna ljudi za zelena radna mjesta i zeleno gospodarstvo

<https://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=62&langId=en>

⁶⁰ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1517&langId=en>

⁶¹ Europski tjedan vještina stečenih u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju https://ec.europa.eu/social/vocational-skills-week/european-vocational-skills-week-2017_en

Europski savez za naukovanje <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1147>

⁶² Platforma programa Erasmus+ za rezultate projekata <https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects/>; Inicijativa Europska sveučilišta https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/european-education-area/european-universities-initiative_hr

⁶³ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/actions-being-taken-eu/just-transition-mechanism_hr

ciklusa te za fleksibilne oblike obrazovanja, uključujući kratke tečajeve o ekološkoj održivosti⁶⁴.

4. Pridružite nam se

Europski klimatski pakt odat će priznanje i pridonijeti nastojanjima onih koji se već bore protiv klimatskih promjena i ekološke krize te potaknuti druge da se pridruže toj borbi. Namjera je pomoći Europi da smanji emisije i uskladi svoje gospodarske aktivnosti s prirodom, a kako bismo to ostvarili, treba nam doprinos svih.

Pozivamo **lokalna, regionalna i nacionalna tijela** da redovito organiziraju javne susrete s građanima na temu klime i okoliša, razviju strategije za pravednu tranziciju, povećaju ulaganja u zaštitu svojih zajednica od učinaka klimatskih promjena i razmotre brojne koristi od smanjenja emisija u pogledu kvalitete zraka, čiste mobilnosti i cjenovno pristupačne energije.

Pozivamo **privatni sektor, poduzeća i financijske ustanove** da se angažiraju u dobre svrhe. Drugim riječima, da u svojim strategijama i aktivnostima povedu računa o održivosti i da se s kratkoročnih dividendi za malobrojne preusmjere na dugoročne koristi za sve te da pomognu vladama da tržištima omoguće pružanje ekonomskih poticaja za smanjenje negativnih utjecaja na okoliš i klimu te da iskoriste svoje inovacijske potencijale za razvoj rješenja za globalne izazove.

Pozivamo **civilno društvo**, uključujući lokalne organizacije, da energičnim, participativnim i pozitivnim djelovanjem i dalje koriste svoju pokretačku snagu za borbu protiv poricanja klimatskih promjena i odgađanja mjera za njihovo suzbijanje te da potiču socijalne inovacije za klimatski neutralnu i održivu Europu.

Pozivamo **socijalne partnere** da razviju zajedničke strategije za pravednu tranziciju prema klimatskoj neutralnosti te da očuvaju postojeća i otvore nova radna mjesta u sektorima i regijama koji su u tranziciji, osobito promicanjem mogućnosti za prekvalifikaciju i usavršavanje za nova zelena, visokokvalitetna i trajna radna mjesta budućnosti.

Pozivamo **škole, akademsku zajednicu i ustanove za obrazovanje i osposobljavanje** da promiču pismenost u području klime i okoliša te da na temelju znanstvenih spoznaja i upozoravanja na klimatsku krizu doprinesu promjenama naših svakodnevnih navika, oblikovanja politika i gospodarstva.

Pozivamo **mlade** da iskoriste pakt kako bi potaknuli sustavnu, međugeneracijsku promjenu u cijelom društvu.

Pozivamo **građane** da u svoju svakodnevicu uključe klimatski prihvatljive odluke i navike koje će donijeti brojne koristi ne samo njima nego i njihovim zajednicama i samoj klimi.

⁶⁴ Npr. <https://microcredentials.eu>

Pakt je otvoren za nove ideje, ambasadore i iskaze interesa za preuzimanje obveza. Ako želite saznati više o klimatskom paktu ili se aktivno uključiti, možete posjetiti njegove internetske stranice⁶⁵, potražiti ga na društvenim mrežama, raspitati se o njemu u predstavništvima Komisije u državama članicama ili se obratiti ambasadorima klimatskog pakta.

Komisija će rado primiti sve koji nam se žele pridružiti na putu ka boljoj i zelenijoj Europi. Otvorit ćemo put kojim ćemo zajedno koračati u istom smjeru. Svatko od nas može nešto poduzeti. Svi možemo doprinijeti. **I najmanji koraci na kraju će nas dovesti do cilja.**

⁶⁵ <https://europa.eu/climate-pact>